

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

Aktualitātes zaļā publiskā iepirkuma piemērošanā

Māris Klismets
Koordinācijas departamenta direktors

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

Zaļais publiskais iepirkums (ZPI)

Zaļais publiskais iepirkums – tādu preču, pakalpojumu un būvdarbu iepirkums, kuru ietekme uz vidi to aprites ciklā ir mazāka nekā precēm, pakalpojumiem un būvdarbiem ar tādu pašu lietojuma mērķi, kas iegādāti, nepiemērojot zaļā publiskā iepirkuma principus.
(PIL 1.34)pants)

ZPI principi:

1. videi draudzīgāks iepirkums
2. kaitējuma novēršana
3. aprites cikla skatījums
4. ietekmju uz vidi salīdzinājums
5. informācija par vides aizsardzības pasākumiem

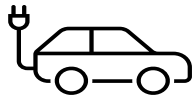

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

Aprites cikla izmaksas ietver:

Iegādes izmaksas (cena);

Piegādes, uzstādīšanas, apdrošināšanas izmaksas;

Ekspluatācijas izmaksas (enerģijas, degvielas, ūdens patēriņš, rezerves daļas un apkope);

Izlietojuma beigu izmaksas (ekspluatācijas pārtraukšana vai iznīcināšana)

Ārējās ietekmes uz vidi izmaksas (siltumnīcefekta gāzu un citu piesārņotāju emisiju izmaksas).

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

Tiesiskais regulējums ZPI ieviešanai Latvijā

Deleģējums **Publisko iepirkumu likumā**

Ministru kabineta noteikumi Nr. 353 «**Prasības zaļajam publiskajam iepirkumam un to piemērošanas kārtība**» (ar 08.09.2020. **grozījumiem Nr. 568 un ar 04.07.2023. grozījumiem Nr. 369**)

1. pielikums ZPI kritēriji **9 obligāti** piemērojamām preču grupām;
2. pielikums ZPI kritēriji **14 brīvprātīgi** piemērojamām preču un pakalpojumu grupām;
3. Pielikums **Aprite cikla izmaksu** metodika enerģiju patērējošām precēm.

Elektronisko iepirkumu sistēma

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

MK noteikumi Nr.353 «Prasības zaļajam publiskajam iepirkumam un to piemērošanas kārtība»

Obligāti (1.pielikums):	Brīvprātīgi (2.pielikums):
1.Biroja papīrs	1. Ceļu projektēšana, būvniecība un uzturēšana
2.Drukas iekārtas	2. Ūdens sildītāji siltuma ražošanai
3.Datortehnika un IKT infrastruktūra	3. Dārzkopības produkti un pakalpojumi
4.Pārtika un ēdināšanas pakalpojumi	4. Elektroenerģija
5.Tīrīšanas līdzekļi un pakalpojumi	5. Klozetpodi un pisuāri
6.Iekštelpu apgaismojums	6. Koģenerācijas iekārtas
7.Ielu apgaismojums un satiksmes signāli	7.Mēbeles
8. Trešās grupas ēku jauna būvniecība, pārbūve, projektēšana un nojaukšana	8.Notekūdeņu infrastruktūra
9. Transports (vieglais pasažieru un komerctransports)	9.Sienu paneļi
	10.Izlietnes, krāni, dušas uzgaļi un to aprīkojums
	11.Tekstilpreces
	12. Transports (sabiedriskais un atkritumu savākšanas)
	13.Veselības aprūpes elektriskās un elektroniskās iekārtas
	14.Atpūtas un sporta infrastruktūra

Santehnikas ierīces un aprīkojums

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

MK noteikumu Nr.353 grozījumi

Aktualizēts noteikumu pamatregulējums, mazinot administratīvo slogu, optimizējot un pielāgojot reālajiem apstākļiem noteikumu piemērošanas mehānismus un principus.

Transporta iepirkumu kritēriji:

- vienkāršoti un precizēti kritēriji un prasības autotransporta iegādei vai nomai, papildināti punkti par izplūdes gāzu emisijām, atsakoties no daudzskaitlīga parametru un robežvērtību pārbaudēm, nosakot obligātu izmešu klasi EURO 6 un nosakot vērtēšanas kritēriju CO2 izmešu apjoms.
- kritēriji precizēti sadarbībā ar Ceļu satiksmes drošības direkciju, Iepirkumu uzraudzības biroju, biedrību "Auto asociācija".

Tehniski precizējumi **būvniecības** kritērijos:

- Pārnumurēti kritēriji trešās grupas ēku būvniecībai, lai nodrošinātu, ka visām ēku grupām vienas un tās pašas prasības būtu ar vienādu numerāciju visās sadaļās (piemēram: "A1" visā pielikumā būtu "Primārās enerģijas patēriņš un neatjaunojamās enerģijas sliekšnis", utt.).
- Veikta kritēriju kodu pārskatīšana.
- Lai vienkāršotu un padarītu vieglāk uztveramas ZPI prasības un kritērijus, **1. un 2. pielikumi** tika sadalīti atsevišķās ZPI grupās

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

ZPI prasības un kritēriji ceļu projektēšanai, būvniecībai un uzturēšanai

ZPI prasības un kritēriji sīkām būvprojekta tehniskajām un izpildes prasībām

Tehniskā specifikācija:

- zemas temperatūras asfalts
- izrakto materiālu un grunts apsaimniekošanas plāns
- raksturlielumu prasības ūdens piesārņojuma kontroles komponentiem ūdens novades sistēmās
- raksturlielumu prasības lietus ūdens aizturēšanas kapacitātei ūdens novades sistēmās
- vides integrācijas un atjaunošanas plāns
- trokšņa emisijas monitorings būvniecības un uzturēšanas laikā
- minimālās prasības zema trokšņa seguma tehniskajam projektam
- prasības ceļa apgaismojuma raksturlielumiem
- prasības ceļa apzīmējumu raksturlielumiem
- satiksmes sastrēgumu mazināšanas plāns
- prasības ceļa seguma ilgizturības raksturlielumiem
- ceļa uzturēšanas un atjaunošanas plāns

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

ZPI prasības un kritēriji ceļu projektēšanai, būvniecībai un uzturēšanai

ZPI prasības un kritēriji sīkām būvprojekta tehniskajām un izpildes prasībām

Piedāvājuma izvērtēšanas kritēriji:

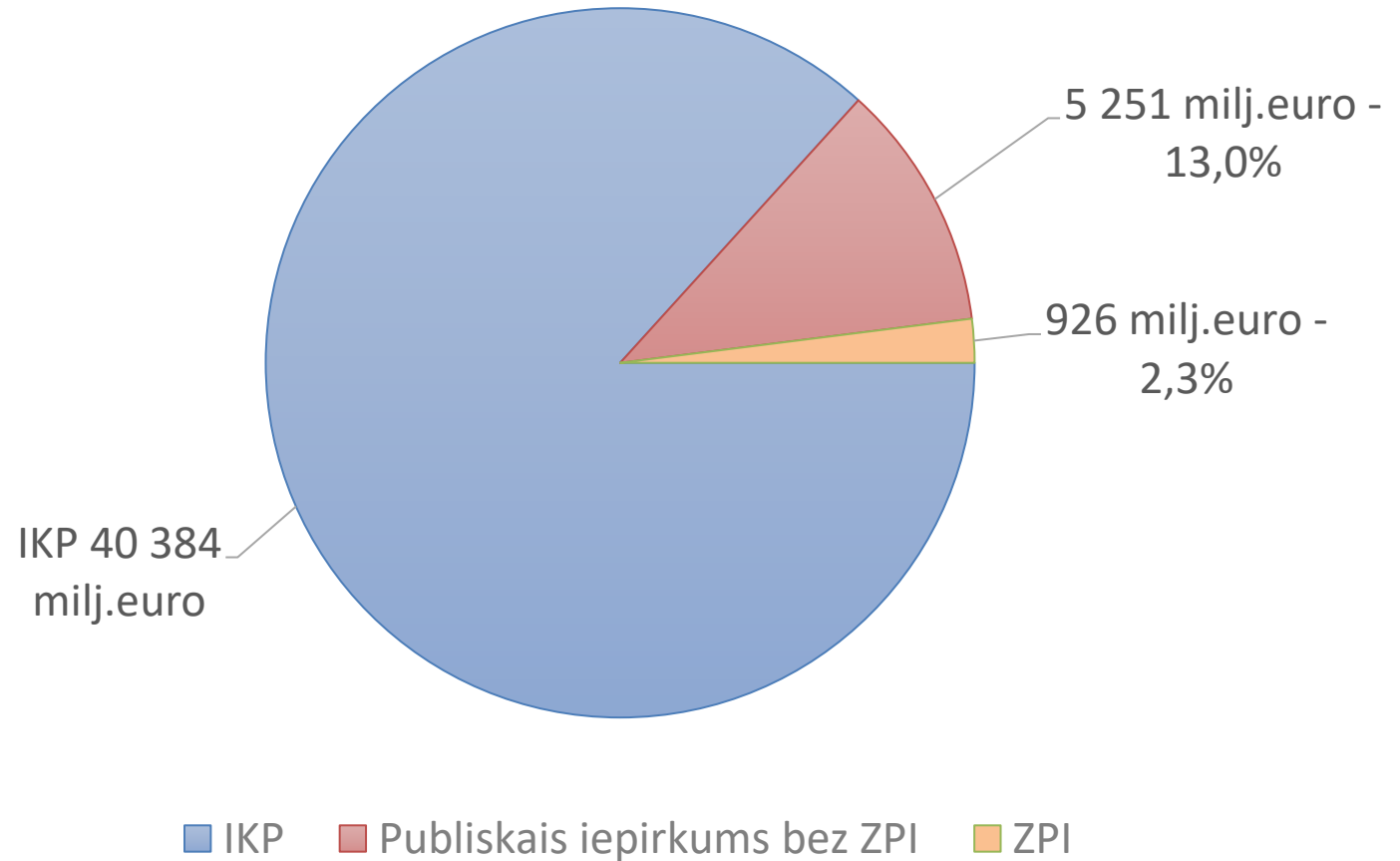
- ceļa galveno elementu aprites cikla novērtējuma (ACN) efektivitāte
- reciklēta un atkārtoti pārstrādāta saturs izmantošana
- efektivitātes prasības attiecībā uz CO₂ ekvivalentām emisijām, kas rodas pildvielu transportēšanā
- prasības ūdens piesārņojuma kontroles "dabiskajiem" komponentiem ūdens novades sistēmās
- prasības lietot ūdens aizturēšanas kapacitātei ūdens novades sistēmās, kurās iestrādāti "dabiskie" komponenti
- raksturlielumu prasības vietām, kur ceļu šķērso savvaļas dzīvnieki
- izpildes nosacījums zema trokšņa līmeņa ceļa seguma tehniskajam projektam

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

IKP, publiskais iepirkums un ZPI 2023. gadā

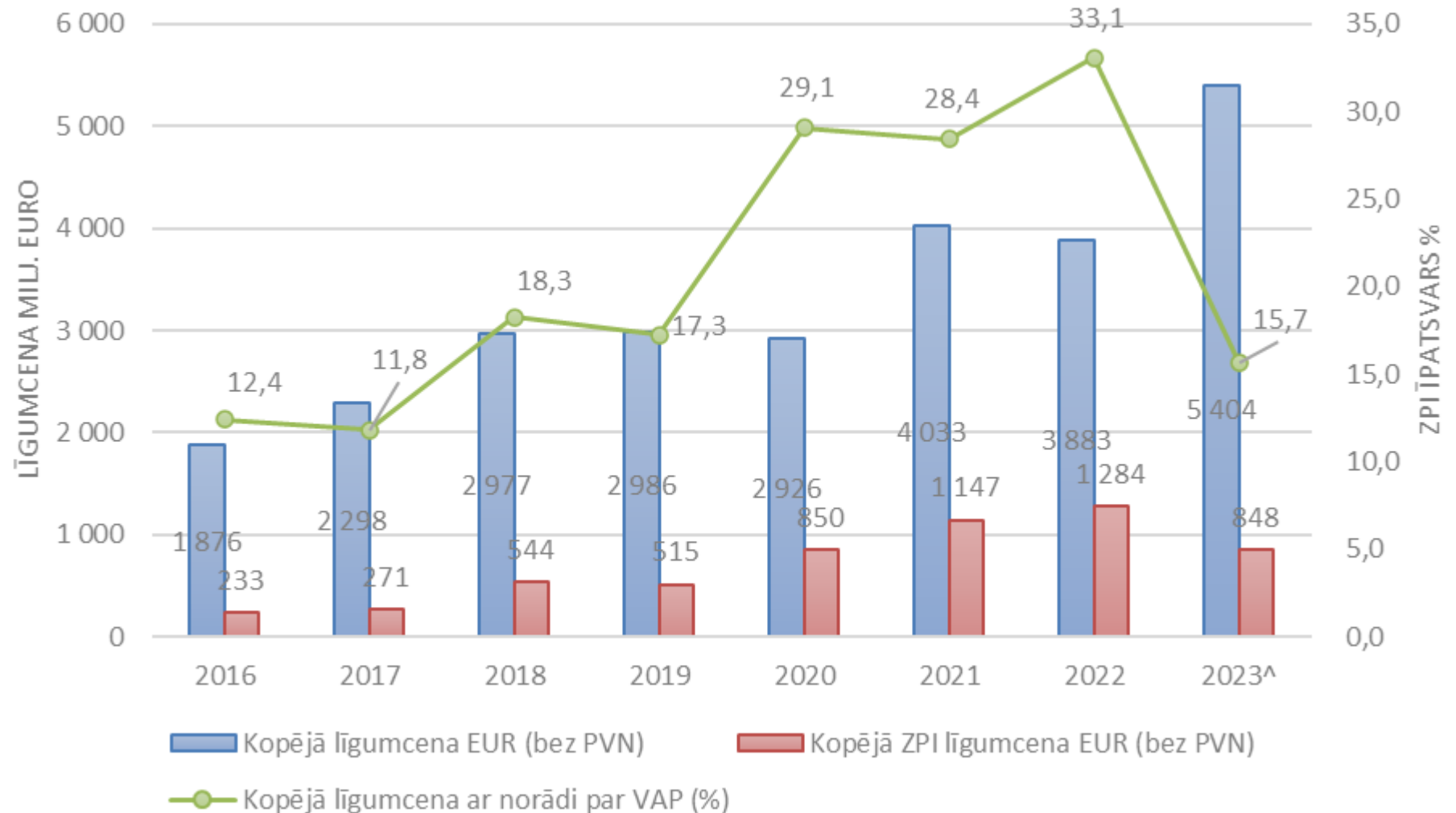
(CSP; IUB; VRAA dati)

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

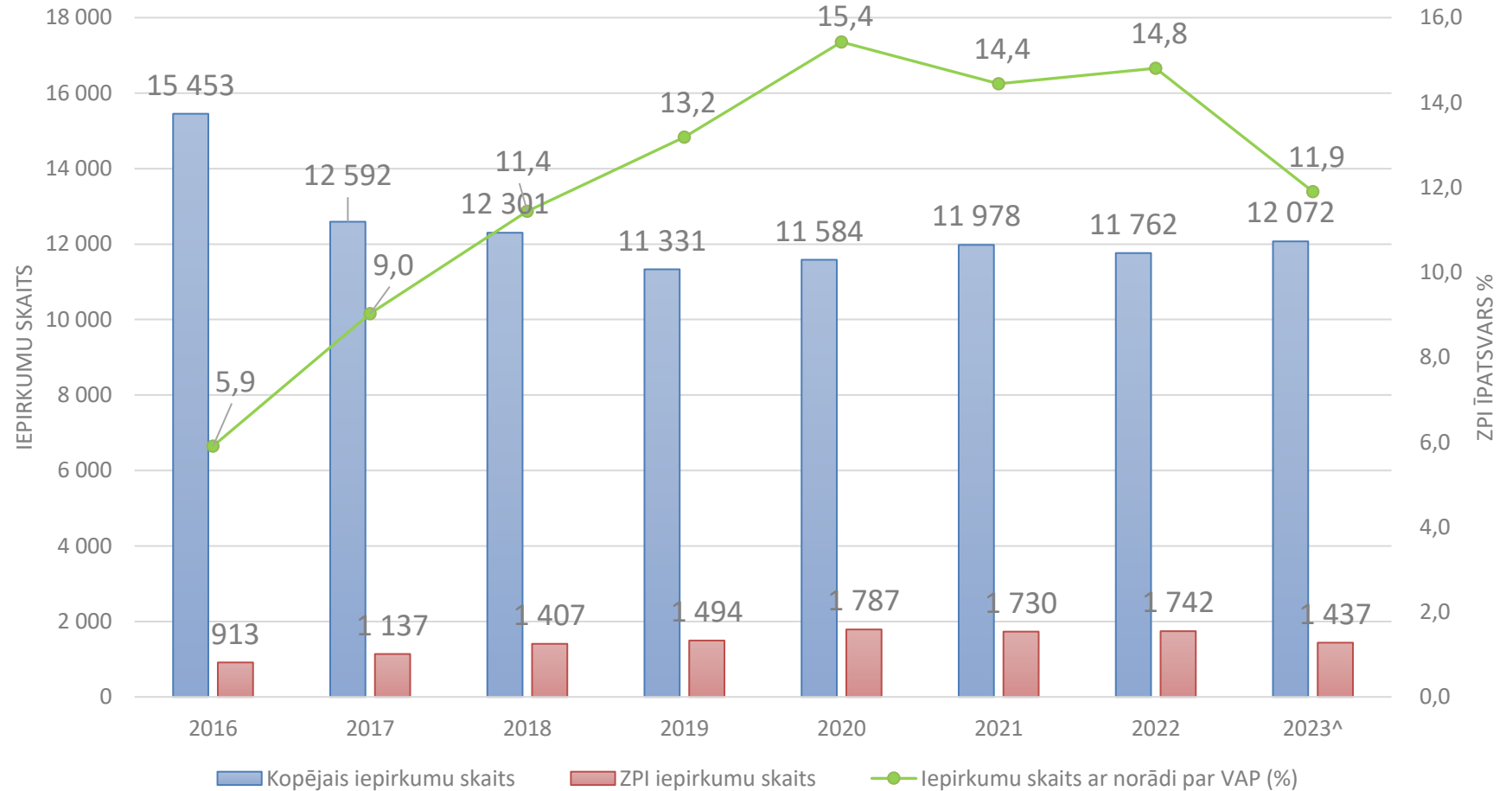
Zaļā publiskā iepirkuma īpatsvars PIL ietvarā (finansiālā izteiksmē, IUB dati)

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

Zaļā publiskā iepirkuma īpatsvars PIL ietvarā (pēc iepirkumu skaita, IUB dati)

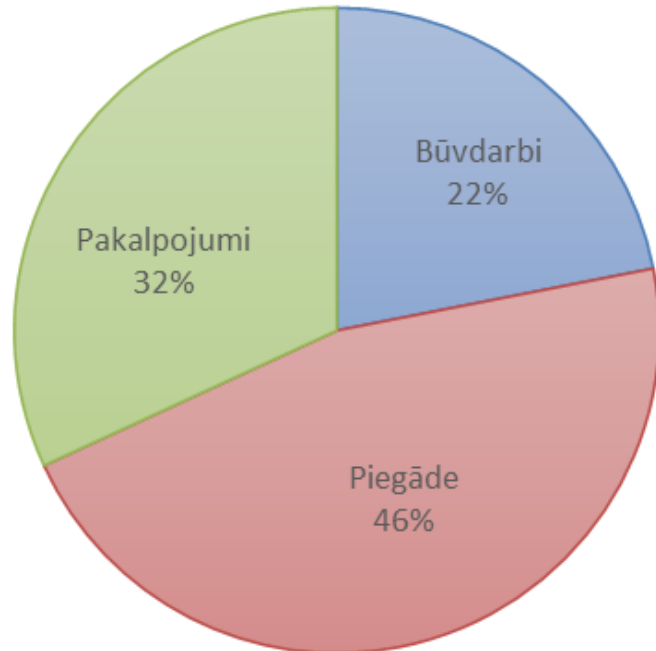

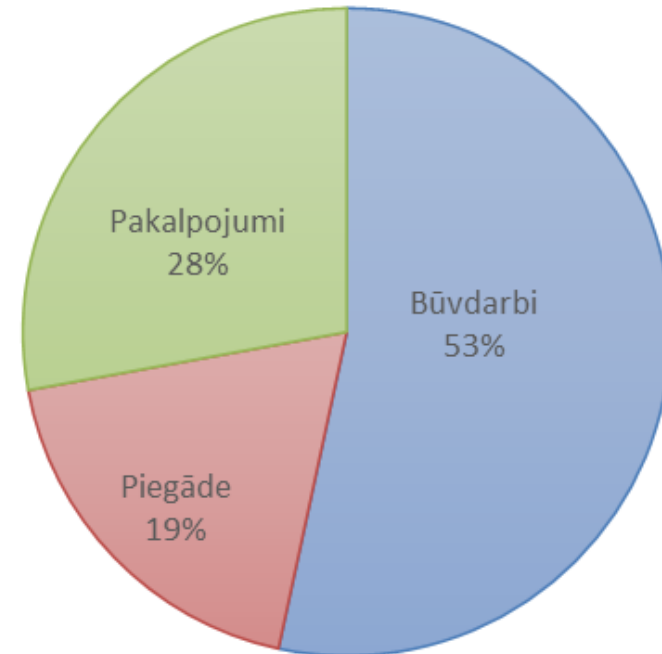
Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

ZPI sadalījums (%) pa iepirkumu veidiem 2023. gadā

pēc iepirkumu skaita

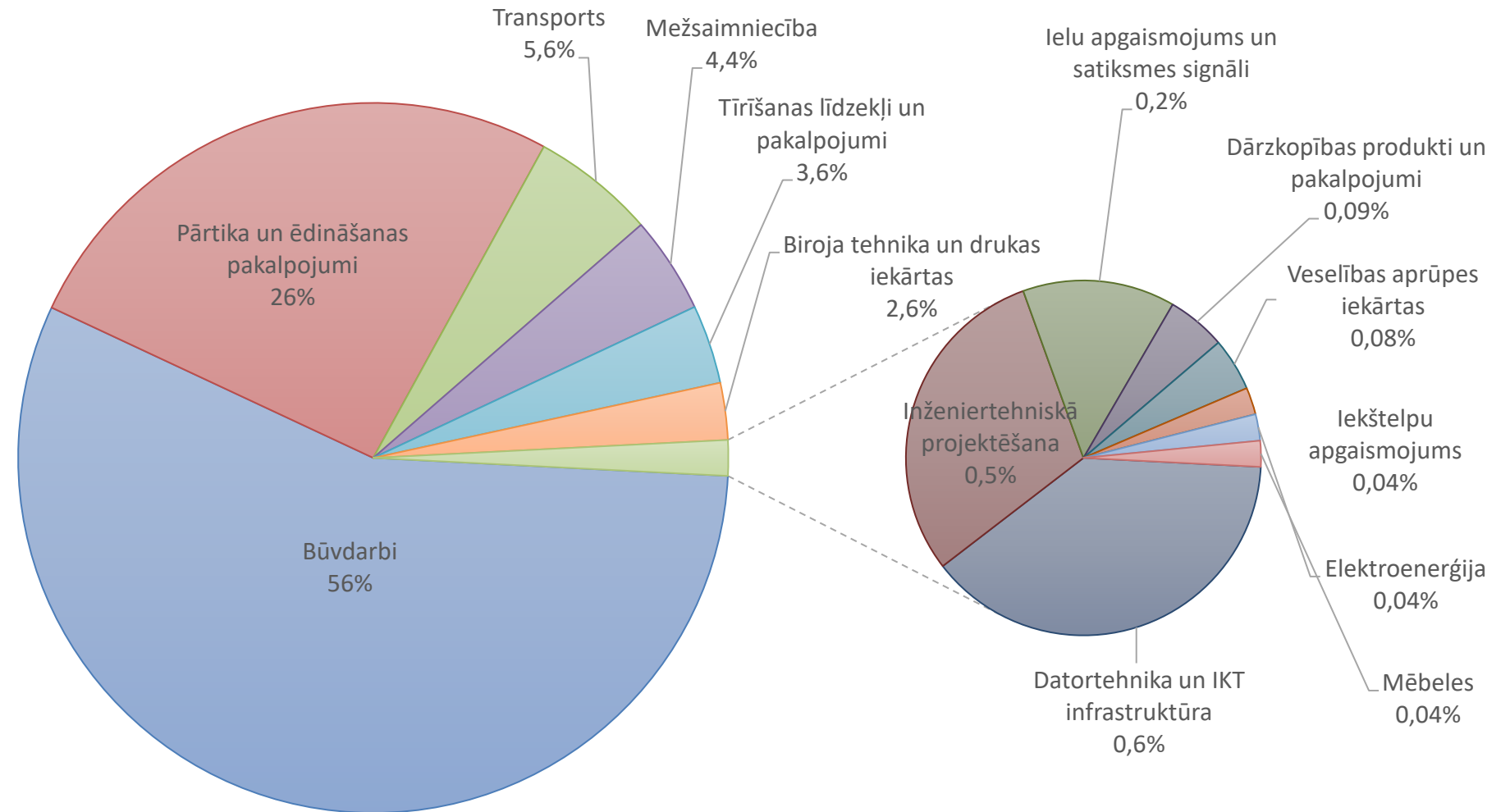
pēc līgumcenas

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

ZPI īpatsvars pēc līgumcenas kopējā ZPI apjomā 2023. gadā (IUB dati)

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

PIL iepirkumu skaits un līgumcenas pa preču un pakalpojumu grupām 2023. gadā, **ZPI obligātās grupas** (IUB dati)

Preču un pakalpojumu grupas	Iepirkumu skaits			Kopējā līgumcena (EUR bez PVN)		
	kopā	t.sk. ZPI	%	kopā	t.sk. ZPI	%
Biroja tehnika un drukas iekārtas	70	15	21,4	22 786 059	20 888 735	91,7
Datortehnika un informācijas un komunikācijas tehnoloģiju (IKT) infrastruktūra	90	31	34,4	20 579 189	5 041 647	24,5
Pārtika un ēdināšanas pakalpojumi	466	357	76,6	220 926 131	209 679 823	94,9
Tīrīšanas līdzekļi un pakalpojumi	231	119	51,5	37 608 852	28 960 921	77,0
Iekštelpu apgaismojums	51	13	25,5	3 834 766	320 385	8,4
Ielu apgaismojums un satiksmes signāli	22	16	72,7	2 621 166	1 807 133	68,9
Kopā ZPI obligātās grupas	930	551	59,2	308 356 163	266 698 644	86,5

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

PIL iepirkumu skaits un līgumcenas pa preču un pakalpojumu grupām 2023. gadā, ZPI brīvprātīgās grupas (IUB dati)

Preču un pakalpojumu grupas	Iepirkumu skaits			Kopējā līgumcena (EUR bez PVN)		
	kopā	t.sk. ZPI	%	kopā	t.sk. ZPI	%
Būvdarbi	1 988	315	15,8	1 428 768 187	452 554 208	31,7
Dārzkopības produkti un pakalpojumi	136	5	3,7	21 449 492	697 728	3,3
Elektroenerģija	117	4	3,4	209 049 439	313 555	0,1
Mēbeles	235	5	2,1	13 373 165	307 118	2,3
Notekūdeņu infrastruktūra	7	0	0,0	2 255 811	0	0,0
Tekstilpreces	76	2	2,6	3 326 154	52 516	1,6
Transports	251	171	68,1	58 976 650	45 259 371	76,7
Veselības aprūpes elektriskās un elektroniskās iekārtas	539	8	1,5	91 466 688	627 942	0,7
Inženiertehniskā projektēšana	159	23	14,5	13 791 985	3 893 169	28,2
Mežsaimniecība	79	37	46,8	45 891 675	35 550 291	77,5
Kopā ZPI brīvprātīgās grupas	3 587	570	15,9	1 888 349 246	539 255 898	28,6

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

Kopējā līgumcena EUR (bez PVN) ar norādi par vides aizsardzības prasībām (IUB dati)

Gads	Būvdarbi	Piegāde	Pakalpojumi	Kopā
2015	58 582 999	95 123 135	198 374 479	352 080 613
2016	89 247 194	63 024 593	80 590 668	232 862 455
2017	80 908 286	113 497 013	77 082 615	271 487 915
2018	234 055 174	91 403 846	218 469 355	543 928 375
2019	272 546 090	121 582 395	121 281 668	515 410 153
2020	412 794 809	323 585 489	114 076 426	850 456 724
2021	703 526 251	200 244 181	243 573 795	1 147 344 227
2022	393 468 955	220 365 243	670 009 083	1 283 843 281
2023	452 554 208	158 905 303	236 308 969	847 768 480

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

“TOP 10” valsts institūcijas un kapitālsabiedrības, kuras 2023. gadā rīkojušas iepirkumus, ievērojot ZPI (pēc kopējās līgumcenas)

Valsts institūcijas nosaukums	Kopējā līgumcena 2023. gadā euro, bez PVN	Institūcija bijusi arī 2022.g. “TOP 10” un kopējā līgumcena euro, bez PVN
VSIA Latvijas Valsts ceļi	258 249 235	51 796 440
Valsts reģionālās attīstības aģentūra	38 895 160*	30 215 000*
AS "Latvijas valsts meži"	37 336 698	238 973 008
SIA "Latvijas Nacionālais sporta centrs"	27 248 261	
Sabiedrības integrācijas fonds	26 697 911	
SIA „Rīgas Austrumu klīniskā universitātes slimnīca”	20 502 127	
Valsts akciju sabiedrība "Valsts nekustamie īpašumi"	15 598 261	19 328 686
Nodrošinājuma valsts aģentūra	14 381 509	55 015 689
Valsts aizsardzības loģistikas un iepirkumu centrs	10 734 116	280 902 692
Valsts sociālās aprūpes centrs “Zemgale”	6 096 201	

* Centralizēto iepirkumu procedūru paredzēto līgumcenu summa. Faktisko iegāžu apjoms ir mazāks un tiek sadalīts pa gadiem (kataloga darbības laiks 3-4 gadi).

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

Ceļu būves nozares “zaļināšana”

Priekšizpēte par attīstības iespējām ilgtspējīgai ceļu būvniecībai

Pētījums par atgūto materiālu izmantošanas iespējām ceļu būvniecībā

Sadarbība ar biedrību “Latvijas ceļu būvētājs”

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

Paldies par uzmanību!

Kontakti:

zpi@varam.gov.lv

<https://www.varam.gov.lv/lv/zalais-publiskais-iepirkums>